

Babel Jaarprogramma 2018

Zaanse eigen(zinnig)heid in de metropoolregio - vervolg

Intro

Het is de ambitie van Babel, het Zaanse architectuurplatform, om een breed publiek te interesseren voor ontwikkelingen op het gebied van architectuur & ontwerp en ruimtelijke kwaliteit & leefklimaat in de Zaanstreek, om geïnteresseerden te betrekken bij actuele discussies en om beslissingen van overheid en marktpartijen te beïnvloeden met zinvolle argumenten. Dit is een brede opvatting van de rol van een lokaal/regionaal architectuurplatform. Babel haakt in op actuele projecten, initieert discussies, wil een podium bieden om visies te wisselen en brengt inspiratie van buiten naar de Zaanstreek.

Dit is het vierde (en afsluitende) jaarprogramma van stichting Babel, binnen ons beleidsplan voor de periode 2015 – 2018. De koers van dat beleidsplan is herkenbaar in de activiteiten in 2018. Tegelijk blijven we inspelen op actuele vraagstukken van stedelijke ontwikkeling en ruimtelijke kwaliteit in de Zaanstreek en op maatschappelijk debat. Continuïteit van koers en flexibiliteit van concrete invulling kenmerken onze activiteiten. Net als in 2017, kan daarom ook in 2018 in de loop van het jaar een nieuwe activiteit worden toegevoegd en/of een geplande activiteit worden uitgesteld, of kan deze zelfs vervallen.

In 2017 heeft Babel nieuwe contacten opgebouwd met jonge ontwerpers, die werken en/of wonen in de Zaanstreek en buiten onze programmaraad of werkgroepen actief zijn. De meer informele, netwerkachtige, samenwerking met die jonge ontwerpers kan in 2018 leiden tot activiteiten, die we bij het schrijven van dit jaarprogramma nog niet voorzien. We zijn er zelf benieuwd naar. De flexibiliteit en het verrassingselement in ons programma in 2018 kunnen hierdoor nog wat groter worden dan in de voorgaande jaren.

Voor het jaarprogramma 2018 kiezen we, net als in de voorgaande jaren, voor een actueel overkoepelend thema. *Zaanse eigen(zinnig)heid in de metropoolregio* noemden we ons thema in 2017. Dat thema vinden we onverkort actueel. Zeker, omdat in 2018 een nieuwe gemeenteraad en

gemeentebestuur de koers gaan uitzetten voor de ontwikkeling van Zaanstad binnen de MRA, met veel impact voor de bestaande kernen, wijken en buurten. Want op de horizon staat een stip van 20.000 nieuwe woningen, bij voorkeur te bouwen zonder aantasting van het buitengebied. Ook in 2018 staan de vrijwilligers van Babel klaar om een gevarieerd programma te organiseren, met onderwerpen op de vier verschillende schaalniveaus van 'regio', 'stad', 'gebied', 'gebouw'.

Jaarprogramma 2018: doelgroepen, samenwerking, en werkvormen

Babel wil een breed spectrum aan doelgroepen bereiken:

- geïnteresseerden in architectuur en ontwerp, wonend in de Zaanstreek, maar ook bezoekers uit nabije en wijdere omstreken;
- belanghebbenden en betrokken bij actuele ontwikkelingen en projecten;
- professionele ontwerpers, opdrachtgevers en adviseurs;
- medewerkers, politici en bestuurders bij de lokale overheid.

In toenemende mate wordt het aspect **educatie** onderdeel van de Babel activiteiten.

Voor het derde jaar bieden we ook in 2018, binnen het Cultuurmenu van Zaanstad, ons pakket '*In Zaanstad staat een huis*' aan basisscholen aan. We zijn blij dat een groeiend aantal scholen gebruik maakt van dit aanbod en hopen ook in 2018 met een flink aantal schoolklassen te kunnen werken. De Dag van de Architectuur vulden we in 2017 op eigen wijze in als *Kinderdag van de architectuur*, in een samenwerkingsproject met *HEMLAB*. Het beviel goed, zodat we ook in 2018 van plan zijn om kinderen en jongeren als doelgroep te kiezen voor de Dag van de Architectuur.

In onze werkvorm *Babel Kreativ* spelen studenten, van uiteenlopende HBO-opleidingen, een belangrijke rol. En in het langlopende project voor de ontwikkeling van een permanente expositie over Zaanse architectuur en landschap, met als kern het werk van Jaap Schipper, zoeken we de samenwerking met MBO- en HBO-opleidingen, om met ons mee te onderzoeken en praktisch te 'maken'. Maar ook de Academie van Bouwkunst uit Amsterdam reageerde enthousiast om samen te werken met Babel in een project rond de 'ZaanIJ-ontwikkeling'.

De samenwerking met onderwijsinstellingen wordt op deze manier van groeiend belang. In 2018 hopen we toe te groeien naar vormen van structurele samenwerking met een aantal instellingen.

In een mix van ad hoc- en min of meer structurele **samenwerkingsvormen** werken we in onze activiteiten samen met initiatieven als "Aan de Zaan", met duurzaamheidsinitiatieven, met onze partners voor het nieuwe Cultuurhuis (Filmfabriek, Fluxus, Zaanradio, De Flux en de Bieb) en met opdrachtgevers en ontwikkelaars in de vastgoedsector, waaronder AM, BPF, WormerWonen en Parteon.

Voor onze activiteiten hanteren we uiteenlopende **werkvormen**, met regelmatig een mix van meerdere vormen.

Babel-Debat

Openbaar debat over een actueel thema met presentaties, stellingnames en inleidingen door specialisten. Doelgroep: opdrachtgevers, ontwerpers, beleidsmakers en breed publiek.

Babel-Ontwerppresentatie

Een podium voor de presentie van spraakmakende ontwerpen voor nieuwe projecten in de Zaanstreek, op gebieds- of gebouwniveau. Gericht op een breed publiek.

Babel-Kreativ

Een veelal dagvullend ontwerpatelier, waar jonge professionals en/of studenten worden uitgenodigd om onbevangen oplossingen te bedenken en te visualiseren voor actuele vraagstukken.

Doelgroep: studenten, jonge ontwerpers, afgestudeerden, innovators. En een breder publiek als aan het eind van de dag de resultaten worden gemodereerd en gepresenteerd.

Babel-prijsvraag

In samenwerking met een opdrachtgever organiseert Babel incidenteel een algemene ontwerprijsvraag voor een concreet project.

Babel-excursie(s)

Deze excursies (een dag of dagdeel) hebben als doel oplossingen elders te laten zien voor opgaven waar Zaanstad ook voor is komen te staan. Inspiratie “van buiten naar binnen” halen is dus het doel! De Babel excursie wordt georganiseerd in samenhang met een Babel-debat en/of een - project.

Doelgroep: bestuurders, ontwerpers, opdrachtgevers, beleidsmakers, politici, geïnteresseerden.

Babel-rondleidingen en architectuurroutes

Het scala aan **Archigids**-rondleidingen van Babel wordt regelmatig uitgebreid met nieuwe thema's. Ze worden in weekenden aangeboden voor de doelgroep van individuele belangstellenden.

Daarnaast bieden we maatwerk-rondleidingen voor groepen.

De Babel **fietsroute**, een route langs spraakmakende architectuur in onze stad, is nieuw sinds 2016 en bedoeld voor zelfstandig gebruik door een breed publiek van individuele belangstellenden in architectuur en voor toeristen.

Babel-tentoonstelling

Expositie van het werk van bekende architecten, bij voorkeur met relevantie voor een thema dat op het programma staat. Wij werken daarbij veelal samen met andere architectuurcentra. De exposities staan overigens op een laag pitje in afwachting van de opening van het nieuwe Cultuurhuis.

De **Babel-vriendendag** is een jaarlijkse besloten activiteit voor mensen die Babel financieel steunen en wordt gehouden op een architectonisch aantrekkelijke locatie.

Elke activiteit wordt ingevuld en gerealiseerd door wisselende werkgroepen binnen de programmaraad van Babel en binnen de Archigids-groep. Vaak werken we daarin samen met partners en worden werkgroepen ad hoc aangevuld met andere vrijwilligers. De bijsturing van het totale jaarprogramma op basis van actuele ontwikkelingen gebeurt in de voltallige Babel-programmaraad.

In 2018 zullen we daarnaast ruimte bieden voor mogelijke initiatieven vanuit ons nieuwe netwerk met jonge ontwerpers in de Zaanstreek.

Jaarprogramma 2018:

Zaanse eigen(zinnig)heid in de metropoolregio - vervolg

Ons jaarprogramma 2018 is op het moment van schrijven (september 2017) nog een programma op hoofdlijnen. Concrete uitwerking en data van uitvoering volgen werkenderwijs.

1. Babel Architectuurprijs 2018

In 2018 willen we de Zaanse architectuurprijs nieuw leven in blazen. In 2012 was de laatste editie van onze architectuurprijs, die na de beëindiging van de financiering door Parteon niet meer is georganiseerd. We werken nu een nieuwe vorm uit, waarbij we voor de financiering de samenwerking zoeken met marktpartijen. We willen er naar streven de nieuwe *Babel Architectuurprijs* elke 2 jaar uit te reiken. Wat blijft is dat een professionele jury op basis van vastgelegde criteria tot beoordeling komt en de prijswinnaar aanwijst. Wel zoeken we een bredere betrokkenheid van het publiek. Nieuw is dat we niet langer alle gerealiseerde projecten in de Zaanstreek laten meedingen (bij wijze van spreken van schuur tot hotel), maar telkens een specifiek thema kiezen waardoor gebouwen gekenmerkt c.q. gecategoriseerd moeten worden. Het thema voor de architectuurprijs 2018 is **transformatie en herbestemming**. Binnen deze categorie kunnen alle gebouwen meedingen die in 2015 – 2016 - 2017 zijn gerealiseerd en opgeleverd in de gemeenten Zaanstad, Oostzaan, Wormerland.

vorm:	prijsvraag met reglement. prijsuitreiking gericht op een breed publiek.
planning:	voorbereiding, selectie en jurering in eerste half jaar 2018. prijsuitreiking sept. 2018.
partners:	ontwikkelaars, corporaties, aannemers, gemeenten
doelgroep:	architecten, opdrachtgevers, overheid, breed publiek.

2. Dag van de Architectuur 2018

Net als in 2017 zijn we van plan zijn om kinderen en jongeren als doelgroep te kiezen voor de Dag van de Architectuur in 2018. Daarmee beweegt Babel wat buiten het stramien van de landelijke Dag van de Architectuur, maar dat vinden we wel passen bij Zaanse eigenzinnigheid. En gebleken is dat we kinderen aanspreken met deze aanpak.

vorm:	creatieve werkvorm, waarbij kinderen in groepjes hun ideeën over wonen en leven vormgeven door middel van tekenen, knippen, plakken, zagen, en vertellen. Begeleid door professionals, architecten, ontwikkelaars.
locatie:	een inspirerende locatie, waar de fantasie over het bouwen van je eigen toekomst gestimuleerd wordt.
planning:	juni 2018
partners:	nader uitwerken
doelgroep:	kinderen 5-12 jaar, ouders, scholen

3. **Ontwikkelingsstrategie voor Zaanstad 2018 – 2021: Babel levert een bijdrage.**

In 2018 treden een nieuw gemeenteraad en college van Burgemeester en Wethouders aan. Babel hoopt en verwacht dat in het nieuwe Collegeprogramma van Zaanstad ruime aandacht zal zijn voor de vraag op welke wijze Zaanse (eigen)zinnigheid vorm kan krijgen in nieuwe woon-, leef- en werkvormen binnen een ambitieuze ontwikkelingsstrategie voor Zaanstad. Babel wil een bijdrage leveren aan de agenda en de strategie.

vorm:	Babel-debat rond een ‘manifest’ voor de Ontwikkelingsstrategie voor Zaanstad
planning:	1^e kwartaal 2018
partners:	verwante Zaanse instellingen
doelgroep:	politici, beleidsmakers, professionals, bewoners-en maatschappelijke organisaties

4. **Stadsvernieuwing 2.0: funderingsherstel in breder perspectief**

In 2011 heeft Babel een succesvolle, zeer druk bezochte avond belegd over funderingsherstel. Hoewel er sindsdien op dit gebied in Zaanstad het nodige is gebeurd, blijft de funderingsproblematiek een hoogst actueel, en voor veel eigenaar-bewoners een hoogst problematisch onderwerp. En funderingsproblemen staan meestal niet op zich zelf, maar maken het vaak voor eigenaar-bewoners moeilijk om hun bezit voldoende of goed te onderhouden. Als dat vervolgens een probleem is voor meerdere eigenaar-bewoners in een straat, buurt of stadsdeel kan een neerwaartse spiraal ontstaan, die moeilijk is te keren. Aanpakken uit het verleden, zoals interventies door gemeenten en of woningcorporaties (aankoop) zijn niet meer mogelijk. Samen met betrokken stakeholders wil Babel onderzoeken of nieuwe vormen van aanpak mogelijk zijn en wellicht toepasbaar zijn in een concrete straat of buurt.

vorm:	Babel-debat en -Kreativ
planning:	nader te bepalen in 2018
partners:	eigenaar-bewoners, aannemers, jonge architecten, financiers/banken, gemeente
doelgroep:	primair: (eigenaar)bewoners in een te kiezen straat/buurt in Zaanstad; secundair: brede kring van stakeholders en belanghebbenden

5. **Amsterdam Noord – Zaandam Zuid: landschappelijke kwaliteit en verbinding als bouwsteen voor transformatie van industriegebieden**

De gemeenten Amsterdam en Zaanstad hebben het initiatief genomen om voor de zone tussen Zaandam Zuid en Amsterdam Noord een transformatiestrategie op te stellen. Een economisch-ruimtelijke verkenning ‘ZaanIJ’. Babel heeft in 2017 deelgenomen aan de workshop waaruit deze verkenning is voortgekomen en zal in 2018 en de jaren daarna een actieve rol vervullen en daardoor bijdragen aan de transformatie van de

Amsterdamse en Zaanse industriegebieden, met respect voor het belang van bedrijvigheid.

Ambitie gemeenten: 'Toekomstbeeld ZaanIJ 2040'

"In 2040 is ZaanIJ een goed bereikbaar stedelijk gebied met ruimte voor hoge woondichtheden, schone en kleinschalige bedrijvigheid, en groen en recreatie."

Bedrijvigheid in ZaanIJ bestaat in 2040 uit een mix van dienstverlening, moderne maakindustrie, en creatieve industrie. Wonen gebeurt in ZaanIJ in 2040 in hoge dichtheden en verspreid over het hele plangebied, met uitzondering van groene zones en enkele delen van de Achtersluispolder.

In ZaanIJ is ook ruimte voor voorzieningen als onderwijs, winkels, horeca, sportclubs, parken, en dynamische openbare plekken aan de oevers. De Noorder IJ-plas vormt de groene long in het stedelijke milieu van ZaanIJ.

Het plangebied is in 2040 goed bereikbaar dankzij hoogwaardig openbaar vervoer, snelfietsroutes en diverse nieuwe verbindingen. De belangrijkste is de Noorder IJ-brug, die over de A10 loopt en via de zuidkant van de Noorder IJ-plas Amsterdam en Zaanstad met elkaar verbindt. In de Achtersluispolder ontstaat een tweede ontsluitingsroute (naast de Sluispolderweg) door aanleg van de Isaac Baartbrug.

Positie voor het Babel-programma

Er is dus al verrassend veel ambitie en strategie op gang gebracht door beide gemeenten. De provincie Noord-Holland onderschrijft deze ontwikkeling en ondersteunt dit proces.

Maar er ontstaat door dit bestuurlijk enthousiasme wel het belang om zowel de hogere doelen als de beleving op straat verbonden te krijgen. De hogere doelen moeten verantwoorden waarom beide steden langs de noordzijde van het Noordzeekanaal verbinding te zoeken. Vervolgens moeten die hogere doelen aannemelijk gemaakt worden voor de inwoners van beide steden, in het bijzonder Zaanstad en Amsterdam Noord, om een dergelijk kostbaar ontwikkelingsproces te kunnen rechtvaardigen.

Een primaire doelstelling van Babel is om meningsvorming op gang te brengen over ruimtelijke thema's. Het regionale denken vindt Babel zo'n thema. Babel wil dus graag op zoek naar de mening van het Zaanse publiek over deze ontwikkeling. Ziet men kansen of bedreigingen? Moet je op deze manier Amsterdam meer toegankelijk maken voor de Zaanster om van haar voorzieningen te kunnen profiteren of wil Amsterdam juist iets meer ontspannen door langs deze route overdruk te laten ontsnappen richting de periferie. Zou het voor Zaanstad een aantrekkelijke versterking van de stad kunnen worden als de Achtersluispolder en haar omgeving geen achterkant, maar een voorkant van de stad gaat worden?

Allerlei vragen waarop antwoorden gegeven moeten worden, enerzijds om beleidsmakers kritisch tegenspel te bieden, anderzijds om de kwaliteit van de besluitvorming aan te jagen.

vorm:	informatiebijeenkomsten, Babel-Kreativ, workshops
planning:	nader te bepalen in 2018
partners:	Arcam, Academie van Bouwkunst
doelgroep:	professionals, beleidsmakers, geïnteresseerden

6. Vernieuwend Zaanse bouwen

Babel nam in 2016 het initiatief om aandacht te besteden aan het nieuwe Zaanse bouwen. Het verschijnen van een boek van Rob van Maanen over de Zaanse kleuren (Zaans Groen), het

voornemen van de vereniging Zaans Erfgoed om een prijs voor vernieuwend Zaans bouwen uit te reiken en de inspiratie vanuit de Houtacademie waren aanleiding om met elkaar een symposium te overwegen. Ook de projectorganisatie Inverdan wilde dit oppakken. Gezamenlijk zijn in 2017, onder leiding van de projectorganisatie, de eerste stappen gezet. Wij streven ernaar dat dit in 2018 zal uitmonden in een brede bijeenkomst over vernieuwende vormen van Zaans bouwen buiten het Inverdangebied. Babel wil daaraan een vooral inhoudelijke bijdrage leveren.

vorm/locatie:	nog te bepalen
planning:	2018
partners:	Houtacademie, Vereniging Zaans Erfgoed, S. Soeters
doelgroep:	professionals, in het bijzonder architecten, ontwikkelaars, en geïnteresseerden uit heel Nederland

7. Zaandam centrum-Oost/Over de Sluis

In 2017 organiseerde Babel een ontwerpatelier met een 15-tal studenten met als onderwerp het sluzengebied en het aangrenzende oostelijke centrumgebied van Zaandam. De oogst van dit atelier is aangeboden aan de gemeente en aan betrokkenen bij de planontwikkeling in dit gebied.

In 2018 wil Babel verder werken aan strategieën voor de upgrading en kwalitatieve versterking van het woon-, werk- en verblijfsklimaat in dit gebied. Daarbij leggen we een accent op de rol van de openbare ruimte. Dat willen we doen door net even anders te kijken en na te denken over het gebied dat zich zal moeten en kunnen onderscheiden van het volle en drukke economische winkelhart van Zaandam. En toch een verbinding vormt met dat centrum en zelfs een belangrijk en aantrekkelijk scharnierpunt met de Zaan als ruimtelijke en culturele drager kan worden.

Daarvoor staan een aantal dingen voor ogen die in belangrijke mate worden gedragen door goed doordachte en goed ingerichte openbare ruimte. Openbare ruimte die letterlijk ruimte biedt aan een andere vorm van levendigheid, waar historie en cultuur, Zaanse identiteit, er verblijven en ontspannen belangrijk zijn. Ruimte die wordt beleefd, gebruikt en impulsen geeft aan het ontwikkelen van functies die baat hebben bij die openbare maar er ook waarde toevoegen. Dat zou de drager voor het gebied "Over de Sluis" kunnen zijn. Misschien wel het speerpunt van de gemeente als het om investeringen gaat. Zie hoe de ruimte van de Gedempte Gracht het centrum meerwaarde heeft gegeven en het vertrouwen van partijen heeft gevoed dat investeringen zinvol zijn.

We zullen daar in ons advies naar aanleiding van 9 september 2017 verder op in gaan en ook een aantal concrete suggesties doen over gewenste functies en ingrepen in het huidige gebruik van de wegen. En daarbij ook een vervolg geven aan de opmerkingen van de studenten over bus- en autoverkeer en meer aandacht voor langzaam verkeer en voetgangers. In dat licht nemen wij het advies van Erik Jongenotter serieus: Geef de openbare ruimte niet te snel weg!" en willen we een inspirerende bijdrage leveren aan het proces waar de gemeente mee is gestart.

Wij zullen enkele publieke expertmeetings organiseren met specialisten op het gebied van openbare ruimte. Een Babel Collegetour als het ware. Die zich vooral zal richten op voor publiek toegankelijke discussie op basis van presentaties en/of lezingen door professionals over vorm, functie en kwaliteit van de openbare ruimte als aanjager voor de ontwikkeling van het gebied als schakel tussen Oost, de Zaan en West.

Het is ons inziens ook een logisch vervolg op onze bijdrage aan Maak Zaanstad, waarvoor de presentatie van Edzo Bindels met betrekking tot de transformatie van het Sluisgebied in Leidschendam mede de basis was.

We denken daarbij in ieder geval aan een tweetal bijeenkomsten in eerste en tweede kwartaal.

vorm / locatie:	publieke expertmeetings, locatie nog te bepalen
planning:	eerste en tweede kwartaal 2018
partners:	gebruikers/bewoners gebied, ontwerpers, gemeente.
doelgroep:	ontwerpers, belanghebbenden, investeerders, breed publiek

8. Hembrugterrein: hoe verder na de verkoop

Na de verkoop breekt een geheel nieuwe periode aan voor de transformatie en ontwikkeling van Hembrugterrein. Dit gebied is dermate belangrijk voor Zaanstad, dat Babel ook in 2018 wil bijdragen aan de kwaliteit van de herontwikkeling. In het besef, dat de uitzonderlijke landschappelijk kwaliteit van de basis is voor toekomstig maatschappelijk en economisch rendement.

vorm:	nog te bepalen
planning:	nog te bepalen
partners:	de nieuwe eigenaar-ontwikkelaar en ondernemers op HEMbrug,
doelgroep:	ontwerpers, belanghebbenden, gemeente, breed publiek

9. Architectuurpresentatie en -debat

Ten minste eenmaal per jaar wil Babel een podium bieden voor een ontwerppresentatie van een belangrijk nieuw project in de Zaanstreek, met daaraan gekoppeld een debat over architectonische kwaliteit. In 2017 voerden we aan de hand van drie projectpresentaties een debat over 'nieuwe Zaanse architectuur' in het Inverdan gebied. In 2018 zullen we een project in een ander gebied in de Zaanstreek opzoeken.

vorm:	ontwerppresentatie met debat
planning:	nog te bepalen
partners:	afhankelijk van het te kiezen project
doelgroep:	geïnteresseerde omwonenden, architecten, stedenbouwkundigen, landschapsarchitecten, Zaanse politici beleidsmakers, opdrachtgevers

10. Archigids thematische architectuurrondleidingen in Zaanstad

In 2013 zijn we begonnen met de activiteit Babel Archigids. Van begin maart tot eind oktober wordt twee maal per maand een rondleiding aangeboden waaraan iedereen voor een geringe vergoeding deel kan nemen. Op dit moment zitten de volgende rondleidingen in ons aanbod, die in 2018 opnieuw worden geprogrammeerd:

- Dwars op de Zaan
- Nieuw centrum Zaandam
- Herbestemming industriële architectuur
- Goed wonen: honderd jaar sociale woningbouw
- Zaanse Houtbouw
- Zaaneiland
- Saendelft
- Stadsarchitect Ludovicus Immink

In 2018 wordt ook een nieuwe rondleiding toegevoegd: **Zaanse architectuur tussen 1850 en 1940.**

locatie:	divers
planning:	maart tot oktober 2018

partners: vrijwillige rondleiders (allemaal cursus rondleiden gevolgd)
doelgroep en beoogd bereik: 5 tot 15 per rondleiding

11. Cultuurmenu: 'In Zaanstad staat een huis'

De bijdrage van Babel aan het Zaanse Cultuurmenu is een pakket voor basisscholen, groepen 7 en 8.

Ons pakket bestaat uit:

- lespakket;
- rondleiding;
- werkopdracht voor de leerlingen.

Babel biedt twee varianten: in Zaandijk (startpunt Zaandijkerkerk) en in Zaandam (startpunt Klaas Katerstraat).

Hopelijk maakt ook in 2018 een flink aantal schoolklassen van ons aanbod gebruik.

12. Fietsroute van de Zaanse Architectuur, Noord

In 2016 heeft Babel in 2016 een fietsroute ontwikkeld door Zaandam en Koog aan de Zaan: *Fietsen langs parels van Zaanse architectuur en stedenbouw*. De handzame kaart met toelichting wordt via een groot aantal locaties verspreid, onder meer VVV, hotels en bibliotheken.

In 2018 ontwikkelt Babel een tweede fietsroute met toelichting langs parels van architectuur in het noordelijke deel van Zaanstad: Zaandijk, Wormerveer, Krommenie. Het accent valt hier op herbestemde panden.

Daarnaast wil Babel beide fietsroutes moderniseren, in die zin dat de route via GPS met een smartphone is af te leggen, waarbij tevens bij elk gebouw de toelichting op de smartphone is te lezen. Dat opent de mogelijkheid om een meer uitgebreide toelichting te verzorgen dan via de routekaart mogelijk is.

vorm: toeristisch architectonische fietsroute in gedrukte en digitale vorm
planning: in de loop van 2018
partners: eigenaren en architecten gebouwen, gemeente Zaanstad
doelgroep: geïnteresseerde Zaankanters, toeristen, dagjesmensen;

13. Initiatieven uit het Babel netwerk

In 2017 heeft Babel een aantal rondetafelgesprekken gevoerd met jonge ontwerpers die wonen en/of werken in de Zaanstreek. Hieruit is het initiatief voortgekomen om naast de bestaande gestructureerde organisatie van Babel (programmaraad en werkgroepen) een platform te openen in een sociale media omgeving. Het is een experiment om te kijken of een veel lossere vorm van netwerkcontacten kan leiden tot nieuwe discussies en initiatieven.

Wat, wanneer, hoe? Dat weten we nog niet. Maar in ieder geval reserveren we in ons programma en begroting ruimte voor initiatieven die uit onze netwerkcontacten voortkomen.

14. Zaanse architectuur en landschap voor een breed publiek.

Met het werk van de in 2010 overleden architect Jaap Schipper als vertrekpunt, in het bijzonder zijn analyse van de Zaanse stedenbouw en architectuur, start Babel een meerjarig project om de kenmerkende karakteristiek van de Zaanse ruimtelijke structuur en architectuur te ontsluiten en begrijpelijk te maken voor een breed publiek.

Het uiteindelijke 'product' krijgt een blijvend karakter, zowel digitaal als fysiek.

Het project wordt opgezet als breed samenwerkingsproject. Doel is dat de werkzaamheden grotendeels of geheel worden uitgevoerd door studenten als onderdeel van de opleidingen HBO en MBO: onderzoek, analyse, vormgeving, realisatie van documentatie en realisatie van materiële producten als expositie, maquette(s), huisvesting.

vorm / locatie: **materiële en digitale expositie, maquette (s).**
 locatie: Cultuurcluster Zaanstad en/of Zaanse Schans.

planning: **langere doorlooptijd van voorbereiding tot oplevering: 2018 – 2020. ,**

partners: **HBO opleidingen (waaronder de Reinward Academie), Zaanse MBO**
 opleidingen, Houtacademie, Zaanse Museum, Zaanse Schans, Vereniging
 Zaans Erfgoed en hopelijk vele meer.

beoogd bereik: **breed publiek**